Fort van de Democratie

Stichting Vredeseducatie
Peace Education Projects

DEMOCRATIE FABRIEK

Nieuwsbrief / Jaarbericht Stichting Vredeseducatie 2017

Jongeren leren democratie verdedigen op een fort

Als je rust wilt en niet wilt nadenken, kun je beter in een dictatuur gaan wonen…

Om democratie te leren verdedigen op Fort Lunet 1 in Utrecht, is het allereerst nodig om te weten wat democratie betekent en wat het te maken heeft met jongeren zelf. Democratie is een staatsvorm die bij uitstek geschikt is voor een samenleving die zich ontwikkelt naar superdiversiteit. Een samenleving waarin tientallen minderheden met elkaar moeten samenwerken. Dat levert naast verrijking ook bergen conflicten op in alle sectoren van de maatschappij. Conflicten waarin het gaat om macht, belangen, waarden, identiteit en de kracht van zeggenschap. Het ene conflict is nog niet opgelost, of het volgende dient zich al weer aan.

Conflicten
In een democratie zijn veel conflicten, dat is heel normaal. Er zijn ook veel procedures om conflicten op een geweldloze of geweldarme manier op te lossen. Hoewel het vermogen tot samenwerken een belangrijke succesfactor is in de evolutie van de mens, moet er wel heel wat gebeuren om in de ingewikkelde samenleving van vandaag als burger te leven.

Vanuit het Jongerenwerk Utrecht (JoU) bezochten kinderen en jongeren het Fort van de Democratie. Kennismaken met democratie als spel van samenleven leverde enthousiaste reacties op.

Schipperen
Democratie is vaak een langdurend proces van schipperen, polderen, compromissen sluiten en dan krijg je nog niet altijd je zin. Democratie is ook een staatvorm waarin individuele vrijheid en diversiteit alle ruimte krijgen. Democratie komt kinderen en jongeren niet aanwaaien, je moet er moeite voor doen om het te begrijpen en je moet er voor oefenen wanneer je mee wilt doen.

Democratiefabriek
Daar wil het project Democratiefabriek en de tentoonstelling in het Fort van de Democratie een bijdrage aan leveren. Steeds meer Nederlandse en Belgische gemeenten zien daar het belang van in en stimuleren de ontwikkeling van burgerschap in scholen en in het jeugd- en jongerenwerk. In het afgelopen jaar werden programma's opgezet voor nieuwe doelgroepen vanuit het jeugd- en jongerenwerk en voor mensen die een inburgeringscursus of

Wanneer je bent opgegroeid in een land waar geen of weinig democratie was, krijgen vrijheid en gelijkheid nieuwe betekenis in het Fort.

taalles volgen. Inmiddels zijn contacten gelegd met taalinstituten en instellingen die inburgeringscursussen aanbieden.

Fort van de Democratie krijgt een 9
Het Fort van de Democratie is in het afgelopen halfjaar door docenten geëvalueerd en we zijn beretrots op de resultaten. De algemene tevredenheid van het bezoek en de tevredenheid over de interactieve tentoonstelling scoren beiden een 9. Daarnaast hebben de docenten sterk de indruk dat ook de leerlingen en de studenten het naar hun zin hadden in het fort.

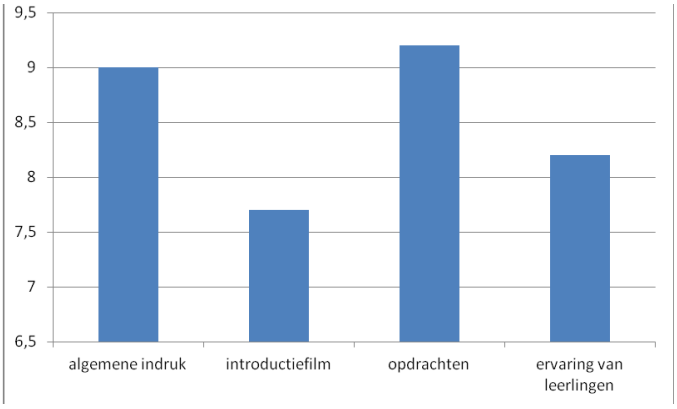

Waardering van docenten en begeleiders voor het Fort van de Democratie.

Studiemiddag over SUPERDIVERSITEIT - woensdagmiddag 7 februari 2018 - Fort van de Democratie

Deze term geven wetenschappers aan de actuele ontwikkeling in de stedelijke gebieden. De oude onderscheiding 'multiculturele samenleving' met meerderheid en minderheids-groeperingen werkt niet meer. Er zijn alleen maar minderheden. Ook de autochtone bevolking in de steden zal om demografische redenen een minderheid zijn/worden. Begrippen als integratie, migrant en inburgeren in de dominante cultuur, zullen niet meer in de werkelijkheid passen. Dat vraagt om ingrijpende veranderingen. Meertaligheid, meervoudige identiteiten en transnationaliteit zijn nieuwe betekenissen die bij superdiversiteit passen. Sommige mensen willen geen superdiversiteit, maar *het is geen keuze. Het is een feit. De maatschappelijke opgave zal zijn: de weg van de polarisatie vermijden en hoop en kracht mobiliseren om te kunnen samenwerken aan een vreedzame samenleving*.

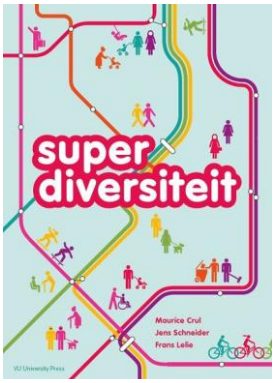

Informatie en programma: info@fortvandedemocratie.nl

Een activiteit van Fort van de Democratie *Academy* en mogelijk gemaakt door het vfonds

Er loopt een kloof door het polderland…

Dankzij een donatie konden we in het Fort van de Democratie een nieuwe installatie presenteren: een 3D schilderij met de titel "De kloof in de polder". Waar zien we de kloof tussen groepen mensen? Is het de kloof tussen mensen die geslaagd zijn in het leven en de mensen die achterblijven? Is er een kloof tussen stad en platteland? Of zit de kloof in het hoofd van mensen die alleen in termen van 'Wij en Zij' kunnen denken? Soms wordt de kloof gemaakt en versterkt door politici die belang hebben bij een zo sterk mogelijke polarisatie. De kloof is soms zo diep, dat mensen en groepen tegenover elkaar komen te staan. Er zijn ook mensen die de sprong wagen en de kloof overbruggen. Hoe dat kan en wat je daarvoor nodig hebt, kunnen bezoekers ontdekken en oefenen in het Fort van de Democratie. Het is ook een mooi fotomoment om met anderen te delen. Het schilderij is een 'trompe - l'oeil'. Door het perspectief te manipuleren ontstaat een 3D effect dat bedrieglijk echt lijkt. Het is gemaakt door kunstenares Marianne Schokkenbroek (foto rechts).

Landelijk Steunpunt Gastsprekers WOII – Heden

De Stichting Vredeseducatie werkte mee aan drie bijeenkomsten van het Landelijk Steunpunt Gastsprekers Tweede Wereldoorlog met een workshop en een inleiding over de leefwereld van jongeren. Het waren bijzonder boeiende bijeenkomsten met wijze mensen. Wijs door alle lessen die zij van het leven hebben geleerd, maar ook door alles wat ze leerden van kinderen en jongeren.

De uitwisselingen waren sterk en de verhalen leerzaam. Gastsprekers, en daar horen ook veteranen bij en meer recentelijk vluchtelingen, hebben een bijzondere positie in het onderwijs. Ze geven geen geschiedenisles, maar vertellen hun levensverhaal. Ze wakkeren empathie aan en leggen contact met leerlingen op emotioneel niveau. Het bijzondere is dat ze zo hun biografie verbinden met de levensverhalen van kinderen en jongeren. Dat is leerrijk en het levert veel vragen op, die vervolgens in de lessen verder onderzocht kunnen worden. Een ooggetuige in de klas is een aanrader voor scholen, die vanuit het Steunpunt professioneel worden voorbereid en begeleid. Info: www.steunpuntgastsprekers.nl

Tournee van de Democratiefabriek succesvol in België en Nederland

Voor het zesde jaar reizen Democratiefabrieken door Nederland en België. Duizenden scholieren onderzochten democratie en ontdekten wat dit in hun eigen leven kan betekenen. Kinderen gaan makkelijk mee in de uitdagingen van de machines en apparaten. Jongeren vinden democratie niet spannend, dat is wat de meesten laten zien in de groep. De bezoekers ontdekken binnen enkele minuten dat de tentoonstelling niet alleen over democratie, maar over henzelf gaat. Dat levert een sterke betrokkenheid op, waarin onderzoeken en leren meer kans van slagen heeft.

De interactieve tentoonstelling stond in België weer opgesteld in Luik bij Service Public de Wallonië. Catherine Bouvy, die verantwoordelijk is voor de communicatie geeft aan dat de scholen er na enkele jaren op rekenen om de tentoonstelling te bezoeken. “De reacties van docenten zijn enthousiast omdat de leerlingen meer dan een uur geconcentreerd en met plezier hun taken en opdrachten uitvoeren. Daarna is er ruimte voor gesprekken over thema’s uit de tentoonstelling. Vragen worden gesteld en sommige punten worden verder onderzocht. De tentoonstelling heeft iets tijdloos, de voorbeelden en dilemma’s spreken aan. Daarom willen we zeker nog enkele jaren doorgaan.”

Ouders en grootouders

In het Centre Culturel Régional de Dinant heeft men dezelfde ervaringen. De tentoonstelling was daar opgenomen in een totaalprogramma met film, theater en lezingen. Meer dan 1.100 leerlingen en studenten bezochten de tentoonstelling in drie weken. “Een zeer geslaagd project”, volgens animatrice Marie- Christine Lismont, die het project organiseerde. “Heel opvallend was dat veel kinderen op de zondagen terugkwamen met hun ouders en grootouders. Ze leidden hen rond en werkten samen aan de opdrachten. Dat vonden we heel bijzonder. Blijkbaar hebben we er thuis over gesproken en was dat de aanleiding om nog eens samen te gaan kijken.”

Lut Mertens, onderwijsconsulent van de stad Turnhout heeft dezelfde ervaringen. In enkele weken tijd bezochten 1400 jongeren de Democratiefabriek van uiteenlopende onderwijsniveaus. Sommige leerlingen vonden het wat kinderachtig, maar de meesten vonden het interessant, leuk en zeer interactief. Datzelfde geldt voor de opdrachten. Veel opdrachten verliepen goed, maar soms was het echt een opgave en leverde het veel discussie op. Veel docenten zijn verrast door de interactieve manier van werken.

Tournee in Nederland

Ook in 2018 hebben diverse gemeenten en instellingen de tentoonstelling De Democratiefabriek gereserveerd. We starten in Tilburg bij ROC de Rooipannen. Daarna zijn we met het project te gast bij het ROC Friese Poort in Leeuwarden. Ook gaan we, mede met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen in maart, naar ROC Aventus in Apeldoorn. Tientallen groepen studenten van verschillende opleidingen bezoeken de tentoonstelling. De begeleiding is in handen van jongeren zelf. Studenten zijn gastheer en gastvrouw van de interactieve tentoonstelling.

Tournee in België

De Belgische Democratiefabriek is ook volop in actie en staat in 2018 wederom in het BELvue Museum in Brussel, Welckenraedt, Luik en Charleroi. In het najaar vervolgen we de tournee in Tienen, Brugge en Ieper en Verviers.
Met steun van het Museum BELvue in Brussel en de Koning Boudewijn Stichting werd de tentoonstelling in het Duits geproduceerd voor het parlement van de Duitse gemeenschap in België, dat gevestigd is in Eupen.

Neem voor informatie over de tournee en huurvoorwaarden voor de Democratiefabriek voor Nederland en België contact op met Bianca Palm van de Stichting Vredeseducatie 030 -2723500 of kijk op www.vredeseducatie.nl

De Democratiefabriek is een project van de Stichting Vredeseducatie is samenwerking met Museum BELvue in Brussel en is in België gerealiseerd met steun van de Koning Boudewijn Stichting en De Berheim Stichting.

De Wet van de Competente Rebellen

Hoe brengen we in het MBO de wenselijkheid van burgerschap dichterbij de werkelijkheid?

De vraag op welke wijze we met kinderen en jongeren universele waarden kunnen verhelderen is bijzonder actueel. Van alle kanten wordt het belang van burgerschap onderstreept. Het ministerie van onderwijs wil het, de inspectie ziet erop toe, scholen en directies en docenten spreken zich uit. De MBO Raad komt met een burgerschapsagenda met grote ambities. Kan het nog mooier? De praktijk is vaak weerbarstiger. Sommige opleidingen besteden minder uren aan burgerschap en groepen uitroosteren voor een excursie naar de rechtbank of het Fort van de Democratie is om organisatorische redenen ingewikkeld.

Genoeg goede bedoelingen
De vraag waar we allemaal voor staan, is het vertalen van goede bedoelingen in de praktijk. Hoe kunnen we de wenselijkheid dichterbij de werkelijkheid brengen. Want jongeren zitten helemaal niet op de goede bedoelingen van volwassenen te wachten. Ze hebben hun eigen agenda, uitdagingen en interesses en in veruit de meeste gevallen behoort burgerschap daar niet bij. Docenten en directies van opleidingen zullen hun eenzame positie van zenden moeten opgeven en werkelijk met jongeren moeten samenwerken. Samen de problemen onder ogen zien en samen stappen nemen, zodat we met hen eigenaar worden van burgerschap. Dat is een lange weg, zuchten docenten, omdat jongeren totaal niet gemotiveerd zijn. De Wet van de Competente Rebellen kan ons hierin verder helpen.

Competente rebellen
Enkele jaren geleden sprak de rector magnificus van de Universiteit van Amsterdam over studenten als ‘competente rebellen’. Jongeren die wetenschappelijk onderzoek doen vanuit een houding van creativiteit en de ambitie om de wereld te veranderen. In 2015 brachten deze jongeren dat in praktijk met de bezetting van het Maagdenhuis, het bestuurlijk centrum van de Universiteit. Ze protesteerden tegen de verzakelijking van hun studie en eisten meer inspraak, ruimte en vrijheid om hun creativiteit te uiten. Veel docenten sloten zich bij de studenten aan, moe geworden van het rendementsdenken en het volgen van de protocollen en, opgelegd door de managers van de ‘afdeling meten is weten’. De rector magnificus was niet blij met het protest, reageerde bot en ruimde enkele maanden later het veld.

Je krijgt in het onderwijs wat je geeft…
Docenten krijgen in het onderwijs van leerlingen wat ze geven. Wanneer ze alleen zenden en goede bedoelingen uitstrooien over jongeren, krijgen ze onverschilligheid terug. Lage verwachtingen als ‘dat kunnen jongeren van (v)mbo niet’, hebben desinteresse tot gevolg. Wanneer docenten zelf de motivatie voor burgerschap moeilijk kunnen opbrengen, murw geworden van de opgelegde administratieve taken, krijgen ze ongemotiveerde reacties terug. Het kan ook een andere kant op gaan. Inspiratie, prikkelende vragen en betrokkenheid, roepen aandacht en inzet op. Hoge verwachtingen leiden bij veel jongeren in eerste instantie tot schouderophalen, maar ze denken na en mee. Jongeren die onderwerp worden van hun leerproces, groeien intrinsiek en worden sterker als persoon en als professional. Zo werkt de wet van de competente rebellen in het onderwijs.

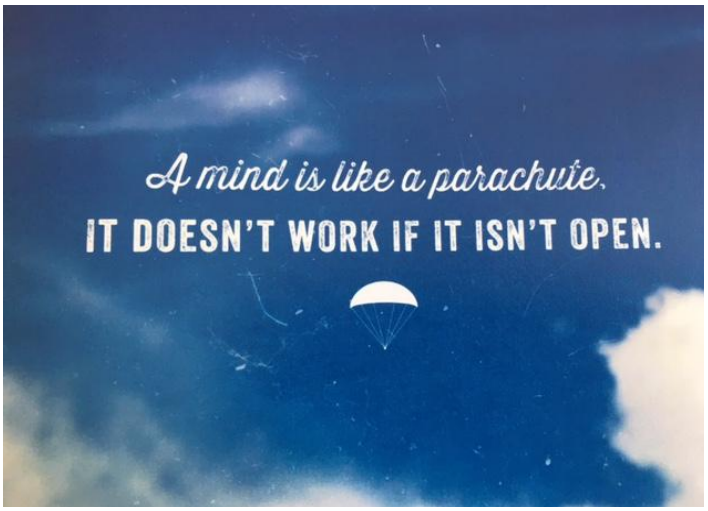

Subjectiveren
Onderwijs zou geen disciplineringsoefening moeten zijn om mensen geschikt te maken voor de grote, internationale bedrijven. We zouden alle werkvormen die jongeren objectiveren moeten omzetten in subjectiverende activiteiten. Uit onderzoek van de Jongerenorganisatie Beroepsonderwijs (JOB) blijkt dat jongeren twee dingen heel belangrijk vinden. Ze willen in de eerste plaats gekend zijn en persoonlijk contact hebben met hun docenten. Daarnaast willen ze uitgedaagd worden in projecten, waarbij eigen inbreng nodig is en gewaardeerd wordt. Zo leren we kansen zien, meedenken, creatief werken aan burgerschap en kunnen mooie woorden uit beleidsplannen als het ‘versterken van innovatief vermogen’ inhoud krijgen. Vanuit Fort de Democratie dragen we daar aan bij. Meer informatie: www.jobmbo.nl

Groepen mensen in hokjes plaatsen.
Het versterkt het 'wij' gevoel van mensen, maar het vergroot ook de afstand.
Of toch niet? Zie het in ‘All That We Share’.

3.2 seconden hebben we nodig om een oordeel te vellen. Wat gebeurt er als je wat langer de tijd neemt?
Zie het in ‘Omarm het verschil’.

Vind het op: YouTube

Het DNA van Limburg in het Limburgs Museum in Venlo

door Frans Pollux

Een interactieve tentoonstelling rondom identiteit, verdraagzaamheid en samenleven

Een interview met de makers, Benoît Mater van het Limburgs Museum en Jan Durk Tuinier van Stichting Vredeseducatie.

‘Wie ben ik? En wie zijn de anderen? In de geschiedenis van de mensheid zijn het altijd cruciale vragen geweest. Dus misschien is het niet eens zo raar dat ze ook vandaag de dag het maatschappelijke debat beheersen. Gevoelige, actuele onderwerpen, van Zwarte Piet tot genderneutraliteit, van het vluchtelingenvraagstuk tot groeiend nationalisme en regionalisme - ze hangen allemaal samen met het begrip identiteit. Reden voor het Limburgs Museum om een tentoonstelling te maken én een maatschappelijke discussie te starten: *DNA van Limburg.*

Benoît Mater, conservator van het Limburgs Museum in Venlo en Jan Durk Tuinier van de Stichting Vredeseducatie.

DNA van Limburg gaat niet over vlaai en vastelaovend, beweert de poster. Waarover wel?

Mater: ‘Over wat jou tot jou maakt. Over wat identiteit is, en vooral over hoe dat bij elke individuele bezoeker zit. Dat kunnen overigens Limburgers én niet-Limburgers zijn. Want de tentoonstelling neemt de Limburger dan wel als casus, maar het grotere thema is ook voor andere Nederlanders interessant is. En voor nieuwe Limburgers, die we dan ook expliciet uitnodigen.

Tuinier: ‘Het lijkt alsof het over de identiteit van Limburg gaat, maar dat is een schijnbeweging: de bezoekers geven zelf betekenis aan hun eigen identiteit. Het sluit letterlijk aan bij het logo van Limburgs Museum: ‘Wat je ziet ben je zelf’. Het is interactief. Mensen vinden het geweldig om te onderzoeken wie ze zijn in relatie tot waarden, tradities en andere mensen’.

Thuis, Identiteit en imago, DNA van Limburg en Samenleven zijn de vier thema’s in de interactieve tentoonstelling. Door de zaal loopt de rivier, beeld van een steeds veranderende, meervoudige identiteit, met teksten van bekende Limburgers.

Mater: ‘Het is ook geen klassieke tentoonstelling. Eerder een identiteitsfabriek met interactieve verrassingen. De zaal staat vol spellen die je aan het denken zetten. Wanneer ben je Limburger? Zit dat in je bloed, in je hoofd of in je hart? Is het aangeleerd? Er is alle ruimte om te reageren op stellingen en vragen.

Een zaal vol spellen?

Tuinier: ‘We maakten eerder iets soortgelijks voor jongeren, Kruispunt Vrijheid. Over democratie en burgerschap. En we zagen dat ook volwassen bezoekers lang bleven hangen. Daarom durfden we dit aan. Ik denk ook dat het alles te maken heeft met het serieus nemen van de bezoekers. We geven geen mening, we dringen geen moraal op, maar we willen waarden onderzoeken. Niet leren *wat* je moet denken, maar *dat* je moet denken. Over je leven, je twijfels, je onzekerheden, je ambities. En we gebruiken eenvoudige museumtechnieken die bezoekers nieuwsgierig en betrokken maken. Als je iets verbergt en een hendeltje maakt waar mensen aan kunnen trekken, dan doen ze dat ook en wordt museumbezoek een avontuur voor iedereen.’

Het geluk van Limburg zit verborgen achter 20 gordijntjes. O.a. de Maas, gasvrijheid, vlaai, asperges, gemoedelijkheid, tuinbouw, Mariabeeld, Limburgse dialecten vastelaovend enz. Je mag er vijf kiezen

Mater: ‘Ik heb me laten overtuigen door de tentoonstelling Kruispunt Vrijheid. Je ziet dat bezoekers amper uit die zaal te krijgen zijn. En het sluit aan bij de veranderende rol van musea. Wij zijn het geheugen van de samenleving. Vroeger keken we vooral vanuit het verleden naar het heden. Ik denk dat het net zo interessant is om vanuit het nu terug te kijken naar vroeger en zo je eigen positie te bepalen. Mensen zijn op zoek naar context, dat proef je in alle felle discussies die om je heen en op sociale media woeden. Een museum als het onze kan helpen bij het reflecteren. In dit geval kan dat zelfs zonder collectie - de bezoeker is zelf onderwerp van de tentoonstelling.’

Is de reden dat identiteit zo alomtegenwoordig lijkt in het maatschappelijk debat, niet dat het zo ongrijpbaar is? Het is een containerbegrip dat je op van alles kunt plakken.
Mater: ‘Dat is precies de reden dat we een groot onderzoek hebben laten uitvoeren onder inwoners van Limburg. We hebben hen allerlei vragen voorgelegd om er eindelijk eens achter te komen hoe mensen de Limburgse identiteit beleven. Ik vind overigens dat het geen loos begrip is, identiteit. Eerder een ingewikkeld begrip, omdat je identiteit uit zoveel lagen kan bestaan, meervoudig is, en zich altijd blijft ontwikkelen.’

Zijn karakter, taal, ambities, geslacht, intelligentie, toekomstverwachting, seksuele geaardheid, tradities, huidskleur aangeboren of aangeleerd?

Tuinier: ‘Je kunt op twee manieren naar identiteit kijken. Vanuit de ander, en vanuit jezelf. De eerste manier gaat vooral over wat de ander niet heeft. De Hollander is niet bescheiden en niet gezellig, om maar eens een cliché op tafel te gooien dat ook daadwerkelijk uit het onderzoek naar voren kwam. Dat dit een negatieve benadering is, mag duidelijk zijn. Je wordt er een beetje zuur van op den duur. De andere benadering, die vanuit jezelf, gaat uit van je eigen kernwaarden en ambities. Dat geeft kracht, ook al komen dezelfde clichés naar voren: de Limburger is bescheiden en gezellig. Ghandi zei eens: identiteit is als een huis met ramen. Wanneer die ramen dicht zijn, wordt het muf. Dan sluit je je af van de ontwikkelingen buiten. Maar gooi de ramen open - misschien niet altijd even ver - en er komt licht binnen, je kunt ademen, groeien, je ziet de wereld. Identiteit is altijd stromend als de Maas en dus in ontwikkeling. Dat is een ontdekking die bezoekers in de tentoonstelling kunnen doen.´

Uit dat onderzoek bleek ook dat de Limburger de Hollander als een grotere bedreiging ziet dan de buitenlander. Hoe zit dat?
Mater: ‘Van de geboren en getogen Limburgers die aangeven dat ze zoiets ervaren als een Limburgse identiteit, vindt een groot deel dat dit onder druk staat. Dialect verdwijnt langzaam, tradities veranderen of verdwijnen, internet en tv brengen invloeden van buiten. Als je de die mensen vraagt waar de Limburgse identiteit dan door bedreigd wordt, dan noemt meer dan de helft ook de Nederlanders van buiten Limburg die in Limburg komen wonen. Buitenlanders worden ook genoemd, maar minder vaak dan ‘Hollanders’. Misschien heeft het ermee te maken dat er gewoon meer ‘Hollandse’ import dan buitenlandse import is. Of oud zeer van onze geschiedenis waarin de Limburger zich minderwaardig voelden door de houding van de ‘Hollanders’.´

Tuinier: ‘Wanneer mensen onzeker zijn of onder spanning leven, bijvoorbeeld door het verdwijnen van hun dialect, neemt hun zelfvertrouwen en ook het vertrouwen in anderen af. Dat kun je

Limburg bestaat 150 jaar. Toch lieten tien Limburgers hun de herkomst van hun DNA onderzoeken. Dat leverde boeiende verhalen op.

makkelijk afreageren op andere groepen. Dat is heel menselijk. In de tentoonstelling kan het besef ontstaan dat het probleem niet bij de ander ligt, maar bij je eigen onzekerheid. Daarmee wil ik het probleem niet kleiner maken, omdat het niet mee valt om zekerheden te verliezen of om aan de kansarme kant van de samenleving te zitten. Wie zelf het gevoel heeft er niet te mogen zijn, is ook niet in staat om verdraagzaamheid naar anderen te tonen. In de tentoonstelling kun je ontdekken dat je trots kunt zijn op je afkomst, je waarden, eigenheid en regionale cultuur. Maar de kunst is om tegelijk openheid te oefenen naar anderen, daar kom je het verst mee in de samenleving. Dat noemen we niet voor niets zo.’

Wie zijn Limburger? Mensen die in Limburg geboren zijn. Mensen die in Limburg als migrant werken en wonen. Mensen die langer in Limburg vakantie vieren, Iedereen die zich binnen de provinciegrenzen bevindt. Mensen die zich thuis voelen in Limburg. Iemand die met een Limburger getrouwd is. Mensen die als vluchtelingen in Limburg kwamen wonen.

DNA van Limburg
22 oktober 2017 – 8 februari 2018
Rowwen Hèze maakte de titelsong ´DNAVL´ bij de tentoonstelling.
Kijk op www.limburgsmuseum.nl

Limburgs Museum

Vrede leren, vrede maken… maar wat betekent vrede voor jou?

Uitdaging om innerlijke en maatschappelijke vrede met elkaar te verbinden

Overal waar mensen voor elkaar en de aarde zorgen daar is vrede. Overal waar kinderen en jongeren in verzet durven te komen tegen onrecht, tegen pesten en uitsluiten, daar is vrede. Twee eenvoudige definities van vrede, die tevens zeggen dat mensen van alle leeftijden, altijd en overal vrede kunnen maken.

Bij de Stichting Vredeseducatie werken we ook met de volgende omschrijving: "Vrede is een momentopname in een lange reeks van conflicten, die op een menswaardige manier worden gehanteerd." De vooronderstelling is dat conflict de 'normale modus' is voor een mens, veroorzaakt door de grote diversiteit en door het verlangen naar vrijheid en gelijkheid.

Dromen waarmaken

Door deze realistische definitie raken ook wat meer los van de poëtische omschrijvingen van vrede, inclusief palmtakken en duiven en alle soorten en maten. Want dromen van vrede is mooi, maar ga het maar eens maken. Vrede maken is hard werken. Conflicten op een vreedzame wijze oplossen, vraagt inspanning en oefening.

"Vrede is een momentopname in een lange reeks van conflicten die op een menswaardige manier worden gehanteerd."

Onderhandelen

Neem bijvoorbeeld onderhandelen als middel om conflicten op te lossen. Je moet jezelf en je behoeften leren kennen en je heel goed verdiepen in de argumenten en gevoelswereld van de ander. Je moet je eigen belangen afwegen, empathie tonen en bereid zijn om samen te werken.

Vrede leren

In het voorjaar van 2017 verscheen het boek 'Vrede kun je leren' van Thomas d'Ansembourg en David Van Reybrouck. Aanleiding is de golf van aanslagen in het Joods Museum, de Metro en de luchthaven van Brussel. De schrijvers voeren een pleidooi voor vredeseducatie. Dat moet net zo vanzelfsprekend zijn als sport in het onderwijs.

Mindfulness

In het essay pleiten zij voor mindfulness, geweldloze communicatie en compassie op school, op het werk en thuis. Ze brengen de innerlijke en de maatschappelijke vrede onder in één beleving en dat is verrassend. We zien deze combinatie wel in de levens van Ghandi, Mandela en andere helden en heldinnen, maar in het dagelijkse werk is het behelpen. De mensen die zich op politieke actie storten, zijn gericht op het resultaat van hun zwoegen een hebben geen tijd voor zweverigheid. Zij die innerlijke vrede nastreven, stellen dit voorop en zijn helemaal zen. Ze komen vaak niet aan actie toe. Over en weer is er ook sprake van wantrouwen. Dat de beide auteurs deze werelden samenbrengen is een boeiend gegeven.

Beter zelfbeeld

Recente wetenschappelijke inzichten bewijzen hoe eenvoudige meditatietechnieken werkelijk leiden tot een beter zelfbeeld, betere leerprestaties en wederzijds begrip. Ook wordt zichtbaar dat meer zelfvertrouwen tot minder vooroordelen leidt. Tien minuten innerlijke rust oefenen per dag verhoogt de mentale hygiëne, zowel van mens als maatschappij.

Meedenken?

Het essay geeft met argumenten en bronnen een overtuigend verhaal weer dat hier en daar aarzelend in de praktijk gebracht wordt in het Nederlandse onderwijs. Het gaat moeizaam omdat we blijkbaar vastzitten aan gewoonten en misschien wel geen rustig moment kunnen vinden om ons hierin te verdiepen.
In het komende jaar willen we vanuit de Stichting Vredeseducatie bondgenoten zoeken om haalbare stappen te zetten om met kinderen en jongeren innerlijke vrede te oefenen, gekoppeld aan geweldloze weerbaarheid en sociale actie.
Wil je ook meedenken? Meld je aan via vrede@xs4all.nl

Utrechtse theatermaker Tjerk Ridder wil verhalen delen over delen

Tjerk Ridder werd op 2 september verwelkomt door burgemeester Jan van Zanen. In 2018 gaat Tjerk op tournee met een theatervoorstelling om ervaringen tijdens zijn reizen te delen

Tjerk Ridder maakte samen met zijn ezel Lodewijk een sociaal culturele pelgrimstocht van Parijs naar Utrecht. Hij liep een internationale wandelroute, langs de steden waarvan Sint Martinus geschutspatroon is. Ook Utrecht is een Maartensstad, zichtbaar in het wapen van de stad. 1700 jaar geleden deelde Martinus van Tours, ofwel Sint Maarten, zijn mantel met een bedelaar. Eeuwenlang inspireert dit verhaal mensen tot solidariteit. Tjerk Ridder onderzocht het thema 'delen' en wisselde ervaringen uit met mensen die hij onderweg ontmoette. Samen met een kleine honderd mensen liepen Tjerk en Lodewijk de laatste etappe naar het Domplein, waar zij nog eens feestelijk werden onthaald. Meer informatie over de projecten van Tjerk: www.tjerkridder.com

'Zij aan Zij' project, een indrukwekkend leertraject voor supporters FC Utrecht

Samen met de fancoaches van FC Utrecht en medewerkers van de Anne Frank Stichting en Jongerenwerk Utrecht (JoU) ontwikkelt de Stichting Vredeseducatie een bijzonder leertraject voor supporters. Het project heeft een sterk preventief karakter en heeft tot doel het verbeteren van de sfeer in het stadion van FC Utrecht door het tegengaan van discriminerende spreekkoren.

Het programma begint in het stadion met een groepsinterview over clubliefde. Daarna volgen ontmoetingen met Joodse supporters van FC Utrecht bij het monument voor de weggevoerde Joden aan de Maliebaan en in het stadion. Ook volgen de deelnemers een programma in het Fort van de Democratie. De dag wordt afgesloten in het stadion van FC Utrecht. De eerste pilot heeft inmiddels plaatsgevonden en de reacties van de deelnemers waren goed. Clubliefde en alles wat dat versterkt en verzwakt, is een sterk thema, dat direct alle aandacht heeft van de deelnemers.
De Anne Frank Stichting heeft een dergelijk Programma eerder geïnitieerd bij Feyenoord, geïnspireerd op de ervaringen met Borusia Dortmund. Medio 2018 zal het project worden geëvalueerd.

Zoeken naar namen bij het Joods monument bij het voormalige Maliebaanstation.

De Stichting Vredeseducatie kon ook in 2017 de vele projecten realiseren dankzij het vertrouwen en de financiële steun van donateurs, instellingen en fondsen zoals de Gemeente Utrecht, het Sophie Booy-barones van Randwijckfonds en het Vredesfonds met Ars Donandi en het vfonds voor vrijheid en veteranenzorg, met gelden dankzij de deelnemers aan de Bank-GiroLoterij.

vfonds investeert in VREDE

Gemeente Utrecht

Vredesfonds + Ars Donandi

Sophie Booy - barones van Randwijck fonds + Ars Donandi

Het Evert Zoudenbalch Huis

UNIVERSAL VALUES MUSEUM

Stichting Vredeseducatie
Peace Education Projects

MALTESE MENTORING SOCIETY

Instituti LIDH

Erasmus+

Met internationale conferenties in Mafra (foto links enkele Nederlandse deelnemers) en in Malta (foto rechts) werden in het voorjaar en in de zomer van 2017 het internationale samenwerkingsproject met het Museum voor Universele waarden in Mafra en instellingen uit Tsjechië en Albanië afgesloten. Centraal stond de presentatie Twelve stones for Humanity', waarmee 12 universele waarden worden uitgewerkt die richting kunnen geven aan vredeseducatie en burgerschapsvorming. Meer informatie: www.vredeseducatie.nl

Samenstelling nieuwsbrief/jaarbericht 2018
Jan Durk Tuinier (directie)

Bestuur Stichting Vredeseducatie
Marjan Bosma, Arie Blanken en Anja Brinkman-Boevé, Zinzi Rozema

Medewerkers: Juliette Borghuis (reserveringen en administratie) Edith van Gemerden (onderhoud en tentoonstellingsopbouw), Hayo van Gemerden (ontwerp en productie tentoonstellingen), Marja Hanko (groepsbegeleidster), Marja Hofmeester (groepsbegeleidster), Udo Houwing en Angela Houwing (financiële administratie), Peter Johnson (brandmeldinstallatiebeheerder), Marten-Jan Martens (groepsbegeleider), Bianca Palm (acquisitie tentoonstellingen), Naomi Tuinier (groepsbegeleidster), Kelvin Vink (onderhoud Fort), Mar van der Velden (website), Kitty van Leeuwen (groepbegeleidster). Manouk Hanko, Sanne Kolste en Melanie van Duijn (ontwikkeling Escape Room), Marissa Nourmohamed (onderzoeksstage).

Stichting Vredeseducatie – Fort van de Democratie Koningsweg 290 3585 LD Utrecht Tel: 030 – 2723500
E-mail: vrede@xs4all.nl info@fortvandedemocratie.nl
www.vredeseducatie.nl **www.fortvandedemocratie.nl** **www.vooroordelenkoffer.nl**